

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
गुरुवार, दिनांक २७ जून, २०१९
(सकाळी १०-०० ते दुपारी १२-३० वाजेपर्यंत)

म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा —

- (१) सर्वश्री धनंजय मुंडे, अनिकेत तटकरे, जयंत पाटील, वि.प.स. यांची म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा — (मंत्र्यांच्या उत्तरासह ५० मिनिटे) —

"राज्यातील सर्व ग्रामपंचायती इंटरनेटशिवाय वायफायने जिल्हा/तालुका पातळीवर एकमेकांशी जोडून सर्व कार्यालयातील माहितीची देवाण-घेवाण करण्याचा महत्वाकांक्षी प्रकल्प राज्यात सुरु असणे, या प्रकल्पानुसार महानेटचा सुमारे ५ हजार कोटींचा महत्वाकांक्षी प्रकल्प माहे डिसेंबर, २०१८ पासून राज्यात सुरु असणे, याअंतर्गत पायलट प्रकल्पानुसार २० जिल्ह्यातील २०० पेक्षा जास्त तालुक्यातील ग्रामपंचायती इंटरनेटशिवाय वायफायने जोडणेचे काम सुरु असणे, या प्रकल्पासाठी शासनाने सल्लागार नेमणे, या सल्लागाराची नेमणूक करताना माहिती व तंत्रज्ञान खात्याने ज्या सहा कंपन्यांची नोंदणी केली त्यामध्ये ५ परदेशी व एकच भारतीय कंपनीचा समावेश असणे, त्यात मे.डे-लाईट, मे.अर्नस्ट अँड यंग, मे.ग्रँड थोरंटोन, मे.पी.डब्ल्यूसी आणि मे.विप्रो या कंपन्यांचे पॅनल बनवून यांना माहिती तंत्रज्ञान खात्याशी निगडीत ई-गव्हर्नन्सची कामे करण्याची मंजूरी देणे, पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी म्हणजेच मार्च, २०२३ पर्यंत या कंपन्यांना सेवा पुरविण्याचे काम देण्यात येणे, डे-लाईट कंपनीवर सेबीने ठपका ठेवलेला असतानाही, त्या कंपनीबाबत तक्रार असतानाही त्या कंपनीला सल्लागार म्हणून नेमण्यात येणे, या कंपनीच्या प्रमुख सल्लागाराला महिन्याला ३ लाख ५६ हजार, मुख्य सल्लागाराला ३ लाख ६ हजार इतके वेतन राज्य शासनार्फत देण्यात येणे, इतरही सल्लागार व सहसल्लागार यांचे वेतन राज्य शासनार्फत करण्यात येणे, एकंदरीतच राज्यशासन या कंपन्यांवर मेहरनजर करीत असून याअंतर्गत होणाऱ्या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्याची आवश्यकता, पाचही परदेशी कंपन्या यापुर्वी अनेक प्रकरणात

दोषी आढळून येत असल्याने सेबीची पुढील निर्णय येईपर्यंत राज्य शासनाने त्या कंपन्याचे कामकाज थांबविण्याची आवश्यकता, या प्रकरणी सखोल चौकशी करून नव्याने कारवाई करण्याची आवश्यकता."

- (२) **अॅड. रामहरी रुपनवर, श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप, डॉ. सुधीर तांबे, सर्वश्री अमरनाथ राजूरकर, जयंत पाटील, रामराव वडकुते, श्रीकांत देशपांडे, बाळाराम पाटील, विनायक मेटे, वि.प.स. यांची म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा — (मंत्र्यांच्या उत्तरासह ५० मिनिटे) —**

"महाराष्ट्रामध्ये मोठ्या संख्येने धनगर समाज असून घटनेमध्ये धनगर समाजाला एस.टी. प्रवर्गाचे आरक्षण दिलेले असणे, परंतु सध्या धनगर समाजास महाराष्ट्रामध्ये एन.टी. प्रवर्गाचे आरक्षण असणे, तर देशामध्ये ओबीसी प्रवर्गाचे आरक्षण दिले जाते आणि प्रत्यक्षात धनगर समाजाला एस.टी.प्रवर्गाचे आरक्षण दिलेले असणे, गेले अनेकवर्षे कायदेशीर व घटनेप्रमाणे दिलेले एस.टी.प्रवर्गाचे आरक्षण मिळावे अशी मागणी धनगर समाज करत असणे, त्यासाठी बारामती येथे सन २०१४ साली मोठे आंदोलन करणे, त्यावेळेस सध्याचे मुख्यमंत्री हे बारामती येथे जाऊन माझे सरकार आल्यास पहिल्याच दिवशी धनगर समाजास एस.टी.चे आरक्षण दिले जाईल, अशी घोषणा करणे, त्यानंतर महाराष्ट्रातील सध्याचे सरकार निवडून आले, परंतु आजतागायत धनगर समाजाचे आरक्षणाबाबत मुख्यमंत्री व शासनाने काहीही केलेले नसणे, त्या समाजाची मोठी व घोर फसवणूक झालेली असणे, सध्या टाटा इन्स्टीट्यूटचा अहवाल आला असून तसेच दुसरी निवडणूकही आलेली असूनही शासन त्याबाबत काहीही बोलण्यास तयार नसणे, शासनाने दिलेल्या वचनाप्रमाणे धनगर समाजास त्वरीत एस.टी. प्रवर्गाचे आरक्षण देणेबाबत करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

- (३) **सर्वश्री कपिल पाटील, धनंजय मुंडे, हेमंत टकले, जयंत पाटील, वि.प.स. यांची म.वि.प. नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा — (मंत्र्यांच्या उत्तरासह ५० मिनिटे) —**

"मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा देण्याची मागणी बरीच जुनी असून शासनाकडे पाठपुरावा करून सुध्दा शासनाने अद्यापही मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा मिळवून देण्याबाबत कोणतेही प्रयत्न न करणे,

राज्यात उत्तम इंग्रजीसह उत्तम मराठी असे धोरण शासनाने स्विकारून इंग्रजी व अन्य माध्यमांच्या शाळांमध्ये पहिली ते बारावी पर्यंत सक्तीने मराठी भाषा शिकविण्याचा कायदा करावा अशी मागणी करण्यात येत असून त्या मागणीकडे शासनाचे होत असलेले दुर्लक्ष, यामध्ये शासनाचा मराठी भाषेकडे पाहण्याचा दृष्टीकोन उदासिन असल्याचे आढळून येणे, मा. शिक्षण मंत्र्यांनी राज्यात मराठीची कायद्याने सक्ती करता येणार नाही असे विधान सभागृहात केल्याने मराठी प्रेमी नागरीकांत पसरलेली निराशेची भावना, मा. शिक्षण मंत्र्यांनी केलेल्या विधानामुळे मुंबई शहरासह राज्यात इतरत्रही मोठ्या संख्येने मराठी शाळा बंद पडत असून इंग्रजी शाळांना सुलभ मंजूरी महाराष्ट्र सेल्फ फायनान्स स्कुल ॲक्ट, २०१२ अंतर्गत मिळत असल्यामुळे खेड्यापाड्यात सुध्दा इंग्रजीत शाळा मोठ्या प्रमाणात सुरु असणे, इंग्रजी भाषेचा आपल्या राज्य भाषेवर होणारा धोका लक्षात घेऊन तामिळनाडू, तेलंगणा, गुजरात व पश्चिम बंगाल या राज्यात त्यांची भाषा सक्तीने शिकविण्याचा निर्णय जाहीर केला जात असणे, अभिजात भाषेचा दर्जा देण्यासाठी काही कसोट्या निश्चित करण्यात आलेल्या आहेत, या कसोट्या मराठी भाषा निश्चितपणे पूर्ण करित असणे, मराठी भाषेबाबत सर्व प्रक्रिया पूर्ण झालेली असून केंद्र शासनाने नियुक्त केलेल्या भाषा तज्ञांच्या समितीने या विषयावर सखोल अभ्यास करत अनेक पुरावे व संदर्भाचा आधार घेतला असून मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा देण्यासाठी शिफारस एकमताने केंद्र शासनाकडे करून सुध्दा सुमारे साडेचार वर्षे उलटूनही यावर अद्याप कोणताही निर्णय न घेणे, मराठी भाषा साहित्य व संस्कृतीसाठी काम करणाऱ्या राज्यातील २० संस्थांनी एकत्र येऊन मराठीच्या संदर्भात विविध मागण्यांसह मुंबईतील आझाद मैदानात धरणे आंदोलन करण्याचा घेतलेला निर्णय, मराठी भाषेला अभिजात भाषेचा दर्जा देण्याचा उद्देश, याबाबत शासनाची करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(दुपारी १-०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे -

(क) तारांकित प्रश्न.

(ख) अतारांकित प्रश्नोत्तरांची पहिली व दुसरी यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे.

दोन : कागदपत्रे सभागृहासमोर ठेवणे -

- (क) वित्त मंत्री : "मॅफको महामंडळाचा सन २०१७-२०१८ या वर्षाचा सत्तेचाळीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ख) उद्योग मंत्री : "महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ यांचा सन २०१४-२०१५ या वर्षाचा त्रेपन्नावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ग) ऊर्जा मंत्री : "महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी मर्यादित यांचा सन २०१७-२०१८ या वर्षाचा तेरावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (घ) कामगार मंत्री : "महाराष्ट्र इमारत व इतर बांधकाम कामगार कल्याणकारी मंडळ, मुंबई यांचा सन २०१४-२०१५ व सन २०१५-२०१६ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : "लोकलेखा समितीचा "अड्डावन्नावा" अहवाल सभागृहास सादर करणे."

चार : "पंचायती राज समितीचा सव्वीसावा, सत्ताविसावा, अड्डाविसावा व एकोणतीसावा अहवाल सभागृहास सादर करणे."

पाच : "अशासकीय विधेयके व ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सादर करणे."

सहा : (क) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचना — (असल्यास).

(ख) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने —

(अ) (बुधवार, दिनांक २६ जून, २०१९ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने) —

(१) श्री. हरिसिंग राठोड, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १३ वर सहकार मंत्री निवेदन करतील:-

"यवतमाळ जिल्ह्यात यावर्षी खरीप हंगामाचे २१६१

कोटींचे कर्ज वाटपांचे उद्दिष्ट असतांना फक्त १६% इतकेच कर्ज वाटप झाल्याबाबत."

- (२) डॉ. सुधीर तांबे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १२ वर शालेय शिक्षण मंत्री निवेदन करतील:-

"राज्यातील १ नोव्हेंबर, २००५ पूर्वी विनाअनुदानीत अंशतः अनुदानित शाळेत नियुक्त झालेल्या व १ नोव्हेंबर २००५ नंतर १०० टक्के अनुदान मिळालेल्या शाळेतील किंवा तुकडीवरील सेवक असलेल्या सेवकांना नवीन परिभाषित अंशदायी पेन्शन योजना लागू न करता जुनीच पेन्शन योजना लागू करण्याबाबत."

- (ब) म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची नियमित निवेदने -

- (१) सर्वश्री सतिश चव्हाण, विक्रम काळे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक २० वर मुख्यमंत्री निवेदन करतील:-

"शिवछत्रपती पुरस्कार प्राप्त खेळाडूंना शैक्षणिक पात्रतेनुसार थेट नियुक्त्या देणेबाबत."

- (२) श्री. जयंत पाटील, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक २१ वर मुख्यमंत्री निवेदन करतील:-

"अलिबाग तालुक्यातील (जि.रायगड) सुडकोली ग्रामपंचायत हद्दीतील मौजे ताजपूर गावाचे पोलीस पाटील श्री.अशोक कृष्णा पाटील हे गावातील ग्रामस्थांना गावकीची भिती दाखवित असल्याबाबत."

- (३) श्री. कपिल पाटील, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १८ वर उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्री निवेदन करतील:-

"सन २००७ मध्ये कॉलेज ऑफ इंजिनिअरींग, पुणे यांनी संस्थास्तरावर पदभरती करुन मोठया प्रमाणावर केलेली अनियमितता."

(४) श्री. किरण पावसकर, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १७ वर गृहनिर्माण मंत्री निवेदन करतील:-

"मुंबई बी.डी.डी. चाळींच्या पुनर्विकास प्रकल्पात बनावट भाडेकरु आणि दुकानांची संख्या वाढत असल्याबाबत."

(५) सर्वश्री दत्तात्रय सावंत, बाळाराम पाटील, श्रीकांत देशपांडे, किशोर दराडे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १६ वर शालेय शिक्षण मंत्री निवेदन करतील:-

"सुधारित सेवांतर्गत आशवासित प्रगती योजना खाजगी व्यवस्थापनेच्या शाळेतील सर्व कर्मचाऱ्यांना लागू करणेबाबत."

सात : लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

(१) सर्वश्री धनंजय मुंडे, हेमंत टकले, किरण पावसकर, आनंद ठाकूर, अॅड. राहुल नार्वेकर, सर्वश्री विक्रम काळे, सतिश चव्हाण, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री अनिकेत तटकरे, प्रकाश गजभिये, जगन्नाथ शिंदे, रामराव वडकुते, अरुणकाका जगताप, ख्वाजा बेग, अब्दुल्लाखान दुराणी, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"सातारा जिल्ह्यातील कोरेगांव नगरपंचायतीमधील शांतीनगरमधील अंतर्गत बंदिस्त गटाराचे काम निकृष्ट दर्जाचे झाले असून या कामाची चौकशी करण्याबाबत तेथील संबंधित नागरीकांनी जिल्हाधिकारी, सातारा यांचेकडे तक्रार करणे, यासंदर्भात जिल्हाधिकारी यांनी कार्यकारी अभियंता महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, जलव्यवस्थापन विभाग, सातारा, कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, सातारा व उपविभागीय अधिकारी, कोरेगांव उपविभाग, कोरेगांव यांचेकडून दिनांक १५ मे, २०१९ रोजी मागविणे, या कामावर तांत्रिक देखरेख करण्याची जबाबदारी कोरेगांव नगरपंचायतीची असताना त्यांनी कोणत्याही कामाची तपासणी करण्यात न येणे, अशा प्रकारच्या अनेक त्रुटी झाल्याचे आढळून येणे, तसेच गेल्यावर्षभरामध्ये स्वच्छता अभियान व इतर कामामध्ये झालेली चुकीची कामे, चुकीची बिले

काढणे, अधिकारी, ठेकेदार व काहींचे असलेले संगनमत या बाबत जनतेत असलेली नाराजी, या कामाची पुन्हा एकदा चौकशी करुन संबंधितांविरुद्ध कारवाई करण्याची होत असलेली मागणी, यावर शासनाने केलेली वा करावयाची उपाययोजना व शासनाची प्रतिक्रिया."

(२) श्री. विनायक मेटे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील आर्थिक दृष्ट्या दुर्बल घटकातील मराठा व मुस्लीम समाजाच्या मुला-मुलींना OBC प्रमाणेच शिक्षण व नोकरीत आरक्षण मिळण्याची मागणी असणे, तसेच धनगर समाजाचा अनुसूचित जमातीत समावेश करावा अशी मागणी असणे, मराठा, मुस्लीम व धनगर समाजाच्या आरक्षणा करिता राज्यभरात लाखोंच्या संख्येने मोर्चे काढण्यात येणे, मागण्या मान्य होत नाही असे दिसत असल्यामुळे काही तरुणांनी भावनिक होऊन आत्महत्यासारखे टोकाचे पाऊल उचलणे, हि समाजाच्या व राज्याच्या दृष्टीने अतिशय गंभीर बाब असणे, मोर्चा व आंदोलना दरम्यान राज्यात मराठा आंदोलकांवर गंभीर गुन्हे दाखल केलेले असणे यामुळे अनेक तरुणांच्या भवितव्यावर प्रश्नचिन्ह निर्माण होणे, याकरिता मराठा आंदोलकांवरील गुन्हे तात्काळ मागे घेणे गरजेचे असणे, आण्णासाहेब पाटील आर्थिक विकास मागास महामंडळाची कर्ज योजना राबवत असताना थेट कर्ज मंजूर करण्याचे अधिकार महामंडळास देण्यात यावे, याप्रमाणेच मुस्लीम समाजातील बेरोजगार तरुणांना मौलाना आझाद महामंडळातून कर्ज देवून त्यांना स्वतःच्या पायावर उभे करणे गरजेचे असणे, या सर्व बाबतीत मराठा, मुस्लीम व धनगर समाजाच्या आरक्षणाबाबत शासनाने तात्काळ ठोस भूमिका मांडली नाही तर या सर्व समाजातील तरुण-तरुणी अतिशय उग्ररूपे दाखवतील अशी भूमिका समाजाने मांडणे, याबाबत शासनाने गांभीर्यपूर्वक निर्णय घेऊन सकारात्मकरित्या आरक्षण जाहीर करण्याकरिता ठोस पावले उचलण्याची गरज असणे, यावर शासनाने करावयाची तात्काळ उपाययोजना व शासनाची प्रतिक्रिया."

(३) श्री. रामहरी रुपनवर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"शासनाच्या सार्वजनिक बांधकाम व पाटबंधारे विभागाकरिता कनिष्ठ लिपीक सेवा प्रवेशोत्तर वर्ग मुंबईतील वरळी येथे दिनांक १ फेब्रुवारी, २०१६ ते ३१ डिसेंबर, २०१६ पर्यंत तीन सत्रात घेण्यात येणे, या प्रशिक्षण सत्रासाठी १२६ कर्मचारी असणे, परंतू या कर्मचाऱ्यांनी प्रशिक्षण कालावधीत संबंधित त्या-त्या विभागाकडून प्रवास भत्ता/ दैनिक भत्ता हे दुसरा शनिवार, चौथा शनिवार व रविवार व शासकीय सणानिमित्त सुट्ट्या अशा दिवसांचेसुद्धा प्रवास भत्ते, दैनिक भत्ते, राहण्यासाठी लॉजचे भाडे शासनास सादर करून शासनाचे ९० लाखांचे आर्थिक नुकसान करणे, यासंदर्भात शासनाकडे काही व्यक्तींच्या दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास तक्रारी प्राप्त झाल्या असतानाही शासन त्याकडे करीत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, परिणामी जनतेत पसरलेले असंतोषाचे वातावरण व नाराजीची भावना, शासनाने याप्रकरणी सखोल चौकशी करून दोषींवर कठोर कार्यवाही करण्यासोबतच या भ्रष्टाचाराची त्यांच्याकडून वसूली करण्याबाबत करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(४) **आर्कि. अनंत गाडगीळ, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उच्च व तंत्र शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"पुणे शहर हे विद्येचे माहेरघर म्हणून ओळखले जाणे "ऑक्सफर्ड ऑफ ईस्ट" म्हणून संबोधले जाणे, पुण्यातील स्थानिक तरुणांना शिक्षणाची संधी उपलब्ध होण्यासाठी ७० वर्षांपूर्वी पुणे विद्यापीठाची म्हणजेच आत्ताच्या सावित्रीबाई फुले विद्यापीठाची स्थापना होणे, यामध्ये स्थानिक विद्यार्थ्यांकरिता प्रत्येक विभागामध्ये ७० टक्के जागा राखीव ठेवण्याचा नियम अनेक वर्षे अस्तित्वात असणे, अचानकपणे कुणासही थांगपत्ता लागू न देता सदर नियम विद्यापीठाकडून रद्द करणे, म्हणजेच राज्याबाहेरील विद्यार्थ्यांच्या सोईकरीता सदर निर्णय घेणे, याशिवाय अनेक शिक्षण संस्थानी पुण्यात जमिनी विकत घेऊन संस्था / विद्यापीठ उभारणे, यामध्ये राज्याबाहेरील विद्यार्थ्यांकडून लाखो रुपयांचे डोनेशन घेऊन प्रवेश देणे, यामुळे स्थानिक व राज्यातील विद्यार्थ्यांचे नुकसान होणे, पुण्यातील व राज्यातील संपूर्ण तरुणवर्गामध्ये यामुळे नाराजी पसरून शासनाप्रति तीव्र असंतोष निर्माण होणे, याप्रकरणी शासनाने तातडीने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(५) श्री. नरेंद्र दराडे वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उर्जा, नवीन व नवीकरणीय उर्जा मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"नाशिक शहरात महाराष्ट्र राज्य विद्युत महावितरणने पावसाळ्यात वीज पुरवठा खंडीत होऊ नये यासाठी केलेली कामे, परंतू नाशिक शहरात सुरुवातीच्या पावसाच्या काळात पडलेल्या पावसामुळे शहरातील विद्युत पुरवठा सातत्याने खंडीत होणे, महावितरणने विद्युत पुरवठा खंडीत होऊ नये यासाठी केलेली निकृष्ट दर्जाची उपाययोजना, परिणामी विद्युत पुरवठा खंडीत झाल्याने शहरातील नागरीक, व्यावसायिक तसेच घरगुती वीज ग्राहक यांना भयंकर उकाड्यामुळे झालेला नाहक त्रास, तसेच रुग्णालयांचीही वीज वारंवार खंडीत झाल्याने रुग्णांचे झालेले हाल व शस्त्रक्रिये अभावी रुग्णांच्या जीवितास निर्माण झालेला धोका, वीज खंडीत झाल्यानंतर महावितरणच्या कार्यालयातील कर्मचारी आणि वरिष्ठ अधिकारी यांच्याशी कोणत्याही प्रकारचा संपर्क होऊन शकणे, या सर्व अधिकारी व कर्मचाऱ्यांचे मोबाईल बंद ठेवण्यात आलेले असणे, नाशिक शहरातील विशेषतः राजूनगर व इंदिरानगर या भागात पावसाळा सुरु होण्यापूर्वीपासूनच वीज खंडीत होण्याच्या वारंवार घडलेल्या घटना, महावितरणच्या कर्मचारी व अधिकाऱ्यांचा कामचुकारपणा व हलगर्जीपणाचा फटका मोठ्या प्रमाणात शहरातील नागरीकांना बसत असल्यामुळे नागरीकांमध्ये वाढती असुरक्षितता व असंतोष, याप्रकरणी शासनाने तातडीने महावितरणच्या सर्व कर्मचाऱ्यांची चौकशी करून शासनाने करावयाची कारवाई व शासनाची प्रतिक्रिया."

(६) प्रा. अनिल सोले, सर्वश्री नागोराव गाणार, रामदास आंबटकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील मराठी शाळेतील २० पेक्षा कमी पटसंख्या असलेल्या शाळा बंद करण्याचा शासनाकडून होत असलेला विचार, आज नागपूर जिल्हयात ३८७ शाळांमधील विद्यार्थ्यांची संख्या २० पेक्षा कमी असल्याचे निष्पन्न होणे, त्यामुळे जिल्हयातील मराठी शाळांचा दर्जा कमी होण्याची निर्माण झालेली परिस्थिती, परिणामी गरीब व आदिवासी दुर्गम भागातील विद्यार्थ्यांचे होत असलेले नुकसान, शासनाने विद्यार्थ्यांची संख्या वाढीसाठी

गणवेश वाटप, पाठयपुस्तक व मध्यान्ह भोजन, यासारखे विविध सकारात्मक कार्यक्रम राबवूनही शिक्षण विभागास येत असलेले अपयश, त्यामुळे गरिब व ग्रामीण आदिवासी विद्यार्थ्यांचे होणारे नुकसान, शासनाने शिक्षणाचा दर्जा उंचावण्याकरीता योग्य उपाययोजना करण्याची आवश्यकता, शासनाने यावर योग्य विचार करून निर्णय घेण्याची आवश्यकता, शासनाने यावर तातडीने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(७) **सर्वश्री दत्तात्रय सावंत, श्रीकांत देशपांडे, बाळाराम पाटील, किशोर दराडे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे शालेय शिक्षण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"राज्यात विद्यार्थी संख्यावाढी मुळे उच्च माध्यमिक विभागातील वाढीव पदे निर्माण झालेली असणे, सन २००३ ते २०११ या कालावधीतील पदांना शासनाने मान्यता दिलेली असणे, या मान्यता दिलेल्या पदांपैकी ३६० पदे शासनाने व्यपगत करून बाकीच्या पदांना वेतन अनुदान मंजूर करणे, व्यपगत केलेल्या पदावर आजही शिक्षक कर्मचारी कार्यरत असणे, त्यामुळे व्यपगत केलेली पदे पुनर्जिवित करून या पदांना वेतन अनुदान मंजूर करण्याची मागणी करण्यात येणे, सन २०१०-११ ते २०१७ पर्यंत निर्माण झालेली पदांची माहिती शासनास प्राप्त झालेली असणे, या पदांना मान्यता देऊन अनुदान देणेबाबत, शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(८) **श्री. रामराव वडकुते, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे कृषी मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"बीड जिल्ह्यातील वडवणी तालुक्यात सन २०१३ ते २०१७ या कालावधीत उर्ध्व कुंडलिका प्रकल्पांतर्गत तत्कालीन तालुका कृषी अधिकारी व कृषी पर्यवेक्षक यांनी फळबागलागवडीचा कार्यक्रम हाती घेण्यात येणे, या योजनेत सुमारे ६५ कोटी रुपयाचा गैरव्यवहार झाल्याची बाब नुकतीच उघडकीस येणे, तत्कालीन कृषी अधिकारी व कृषी पर्यवेक्षक यांनी बनावट लाभार्थी दाखवून केलेला आर्थिक गैरव्यवहार, वडवणी तालुक्यातील रुई, रुईपिंगळा, सोन्नाखोटा येथील शेतकरी या योजनेसाठी पात्र नसतानाही या

शेतकऱ्यांना निधी मंजूर करुन केलेला गैरव्यवहार, या संदर्भात माहिती अधिकाराखाली माहिती विचारली असता ही माहिती कार्यालयात उपलब्ध नसल्याचे सांगण्यात येणे, यासंदर्भात सविस्तर चौकशी करुन संबंधितांविरुद्ध कारवाई करण्याची होत असलेली मागणी, यावर शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही."

आठ : म.वि.प. नियम १०१ — अ अन्वये विशेष उल्लेख — (असल्यास).

- मध्यंतर -

नऊ : शासकीय विधेयक :-

विधानसभेने संमत केल्यास - विधेयक विचारात घेणे -

सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ३४ - महाराष्ट्र विनियोजन विधेयक, २०१९.

दहा : "सन २०१९-२०२० च्या पुरवणी मागण्या सादर करणे."

अकरा : शासकीय विधेयके —

(क) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे — विधेयक विचारात घेणे :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २० - महाराष्ट्र करविषयक कायदे (सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण) विधेयक, २०१९"

(ख) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे - विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २ - महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, प्रकाश गजभिये, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २ - महाराष्ट्र शेतजमीन (जमीनधारणेची कमाल मर्यादा) (सुधारणा) विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतित्वत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(१) महसूल मंत्री.

(२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.

(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स.

(४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.

- (५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स. (६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई
जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स. (८) अॅड.अनिल परब, वि.प.स.
(९) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर,
वि.प.स.
-

(२) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ३ - महाराष्ट्र जमीन महसूल व विशेष आकारणी यामध्ये वाढ करण्याबाबत (सुधारणा) विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, प्रकाश गजभिये, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक ३ - महाराष्ट्र जमीन महसूल व विशेष आकारणी यामध्ये वाढ करण्याबाबत (सुधारणा) विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (१) महसूल मंत्री. (२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स. (४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.
(५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स. (६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई
जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स. (८) अॅड.अनिल परब, वि.प.स.
(९) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर,
वि.प.स.
-

(३) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक १४ - महाराष्ट्र मुद्रांक (सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण) (पुढे चालू ठेवणे) विधेयक, २०१९"

विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक १४ - महाराष्ट्र मुद्रांक (सुधारणा व विधिग्राह्यीकरण) (पुढे चालू ठेवणे) विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतितृप्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (१) महसूल मंत्री. (२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स. (४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.
(५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स. (६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स. (८) अॅड.अनिल परब, वि.प.स.
(९) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.

(४) "सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २२ - मुंबई महानगरपालिका (सुधारणा) विधेयक, २०१९" विधेयक प्रवर समितीकडे पाठविण्याबाबत श्री. शरद रणपिसे, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०१९ चे वि.स.वि. क्रमांक २२ - मुंबई महानगरपालिका (सुधारणा) विधेयक, २०१९ खालील सदस्यांच्या प्रवर समितीकडे त्यावरील प्रतितृप्त दोन महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (१) मुख्यमंत्री. (२) श्री. धनंजय मुंडे, विरोधी पक्ष नेता तथा वि.प.स.
(३) श्री.शरद रणपिसे, वि.प.स. (४) श्री.प्रसाद लाड, वि.प.स.
(५) श्री.हेमंत टकले, वि.प.स. (६) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स.
(७) श्री.सतिश चव्हाण, वि.प.स. (८) अॅड.अनिल परब, वि.प.स.
(९) श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.

बारा : (क) सर्वश्री अशोक ऊर्फ भाई जगताप, धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, हेमंत टकले, रामहरी रुपनवर, जयंत पाटील, कपिल पाटील, प्रा.जोगेंद्र कवाडे, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.सतीश चव्हाण, आर्कि. अनंत गाडगीळ, सर्वश्री किरण पावसकर, सुभाष झांबड, अॅड. हुस्नबानू खलिफे, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री जनार्दन चांदूरकर, चंद्रकांत रघुवंशी, आनंद ठाकूर, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, अब्दुल्लाखान दुराणी, आनंदराव पाटील, ख्वाजा बेग, विक्रम काळे, रामराव वडकुते, अमरनाथ राजूरकर, प्रकाश गजभिये, हरिसिंग राठोड, अनिकेत तटकरे, मोहनराव कदम, अॅड. राहुल नार्वेकर, सर्वश्री जगन्नाथ शिंदे, अमरीशभाई पटेल, डॉ.वजाहत मिर्झा, **वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —**

"भ्रष्टाचारमुक्त कारभाराचे अभिवचन देऊन सत्तेवर आलेल्या शासनाकडून गेल्या पावणेपाच वर्षात विविध विभागामध्ये उघडकीस आलेल्या घोटाळ्यांची व गैरव्यवहारांची गांभिर्याने दखल घेतली न जाणे, झोपडपट्टी पुर्नविकास योजनेत सुमारे ५०० कोटी रुपयाचा गैरव्यवहार केल्याची बाब उघडकीस येणे, तत्कालीन सामाजिक न्याय विभागाच्या राज्यमंत्र्यांविरुद्ध दारु दुकानाचा परवाना मिळवून देण्याचे प्रलोभन दाखवून १ कोटी ९२ लाख रुपयाची फसवणूक केल्याप्रकरणी मा.न्यायालयाच्या आदेशाने त्यांचेविरुद्ध गुन्हा नोंदविण्यात येणे, उर्जा राज्यमंत्री यांनी यवतमाळ शहरातील सुमारे ११ कोटी रुपये किंमतीचा भूखंड बनावट कागदपत्रे तयार करून त्यावर बँकामधून कोटयवधी रुपये कर्ज घेऊन भ्रष्टाचार केल्याप्रकरणी त्यांचेविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्याचे मा.न्यायालयाने दिलेले आदेश, शासनाच्या महिला व बालविकास विभागाकडून भ्रमणध्वनी (मोबाईल) खरेदीमध्ये १०६ कोटी रुपयाचा झालेला भ्रष्टाचार उघडकीस येणे, महिला व बालविकास विभागात पुरक पोषण आहार योजनेचे कंत्राट देताना त्यात ७५० कोटी रुपयाचा करण्यात आलेला गैरव्यवहार, मुंबईतील गोरेगाव येथील आरे वसाहतीत आदिवासींना सोयीसुविधा देण्याच्या नावाखाली व्यायामशाळेचे बांधकाम केल्याचे उघडकीस येणे, एका मंत्र्याच्या मेव्हणे व अन्य नातेवाईक संचालक असलेल्या व्हिक्टोरिया फुड प्रोसेसिंग कंपनीचे थकीत कर्ज प्रकरणी झालेले गंभीर आरोप, जेएसडब्ल्यु इस्पात.लिमिटेड या कंपनीचे ५९२ कोटी रुपयाचे वीज शुल्क माफी देण्याचे प्रकरणात करण्यात आलेला

गैरव्यवहार, शिक्षण विभागातील अग्निशमन यंत्र घोटाळ्यातील चौकशी अहवाल गायब झाल्याची धक्कादायक बाब उघडकीस येणे, याच विभागातील राष्ट्रपुरुषांच्या तस्वीरी व अर्ली रिडर बुक खरेदी प्रकरणात केंद्र शासनाने दोषी ठरवून देखील त्यांच्या विरुद्ध शासनाने कोणतीही कारवाई न करणे, सार्वजनिक आरोग्य विभागातील औषधी खरेदीत करण्यात आलेला घोटाळा, आदिवासी विभागाने साहित्य खरेदीत केलेला गैरव्यवहार, पणन विभागातील तूरडाळ, भरडाईत झालेला घोटाळा, पर्यटन महामंडळाने तोरणमाळ येथील जमिन हडप करण्याचे प्रकरण इत्यादी प्रकरणात चौकशी करण्याची घोषणा होऊन देखील अहवाल सादर करण्यात अक्षम्य दिरंगाई झालेली असणे, सोलापूर येथील सार्वजनिक भूखंडावर आरक्षण असतांना बेकायदेशीर बंगला बांधल्या प्रकरणी चौकशी होऊन चौकशीत गंभीर दोष आढळून आल्यानंतरही दोषीविरुद्ध अद्याप कोणतीही कार्यवाही करण्यात न येणे, कृषी विकास योजनेतर्गत लोकमंगल मल्टीस्टेट संस्थेने दूध भुकटी अनुदानात भ्रष्टाचार करणे, सारंगखेडा चेतक महोत्सवाचे बेकायदेशीर कंत्राट दिल्याची बाब उघडकीस येणे, असाच भ्रष्टाचार मुंबई मेळा महोत्सवात झालेला असणे, आदिवासी विकास विभागात ३२५ कोटी रुपयाच्या फर्निचर खरेदीमध्ये भ्रष्टाचार झालेला असणे, सामाजिक न्याय विभागात अपंग शाळा हस्तांतरण करताना घोटाळा होणे, राज्याच्या पोलीस दलात भ्रष्टाचार मोठ्या प्रमाणावर वाढला असून मुंबईत एका दिवसात ३ वरिष्ठ पोलीस अधिकारी लाच घेताना पकडले जाणे, ठाणे परिक्षेत्रात सन २०१९ मध्ये पाच महिन्यांच्या कालावधीत लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाने २४ कारवाया केलेल्या असणे, विदर्भातील समन्वयीन कृषी विकास प्रकल्पामध्ये झालेला भ्रष्टाचार, या रक्कमेचा अपहार करणाऱ्या अधिकाऱ्यांना पणन मंत्र्यांनी पाठीशी घातलेले असणे, राज्यकर्तेच गैरव्यवहार करीत असल्यामुळे शासकीय अधिकारी / कर्मचाऱ्यात सुध्दा आर्थिक गैरव्यवहार व भ्रष्टाचार करण्यास मिळत असलेले बळ, आर्थिक गैरव्यवहार व भ्रष्टाचार करणाऱ्याविरुद्ध कारवाई करण्यास शासनास आलेले अपयश, त्यामुळे जनमानसात शासनाविरुद्ध निर्माण झालेला तीव्र असंतोष, निवडणूकीत राज्यातील अनेक ठिकाणी मतदार यादयांमध्ये घोळ झाल्याचे आढळून येणे, मतदार यादीत मतदाराची नावे न येणे, १० वर्षापूर्वी मतदार यादीत नाव नोंदणी केलेल्या मतदारांकडे

पुरावा नसल्यामुळे किंवा वयामुळे फोटोत साम्य होत नसल्यामुळे मतदारांना मतदानाचा हक्क बजावता न येणे, राज्यातील झोपडपट्टीत राहणाऱ्या अल्पसंख्यांक व मागासवर्गीय समाजातील मतदारांना मतदान करण्यासाठीच्या पावत्या नसल्यामुळे हा समुदाय मतदानापासून वंचित राहिलेला असणे, त्यामुळे मतदानाची टक्केवारी कमी कमी होणे, आधारकार्ड योग्य पुरावा असल्याचे गृहीत धरून मतदार यादया बनविण्याचे काम करण्याची आवश्यकता, निवडणुकीमध्ये ईव्हीएमद्वारा मतदान पध्दतीबाबत राजकीय पक्ष व जनतेमध्ये संशयाचे वातावरण असून ईव्हीएम मशीनद्वारे झालेलं मतदान व मतमोजणी यामध्ये तफावत असल्याचे उघड झालेले असणे, भविष्यात बॅलेट पेपर पध्दतीने मतदान घेण्यात यावे, अशी अनेक लोकप्रतिनिधी व जनतेची एकत्रित मागणी असणे, या संबंधी तीव्र भावना असणे, बॅलेट पेपरचा उपयोग कर्नाटक व इतर राज्यात करण्यात येणे, त्याला मोठ्या प्रमाणात प्रतिसाद मिळणे, हीच पध्दत राज्यात सुरु करण्याबाबत व निवडणुक प्रक्रिया सुटसुटीत करून मतदानाचा टक्का वाढविण्यासाठी राज्य शासनाने केंद्र शासनाकडे शिफारस करण्याची नितांत गरज, या संपूर्ण प्रकरणी शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

(ख) (मंगळवार, दिनांक १८ जून, बुधवार, दिनांक १९ जून, गुरुवार, दिनांक २० जून, शुक्रवार, दिनांक २१ जून, सोमवार, दिनांक २४ जून, मंगळवार, दिनांक २५ जून, व बुधवार, दिनांक २६ जून, २०१९ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री सुरेश धस, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, पृथ्वीराज देशमुख, गोपीकिसन बाजोरिया, सुजितसिंह ठाकुर, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री निलय नाईक, नरेंद्र दराडे, रामदास आंबटकर, विप्लव बाजोरिया, श्रीमती स्मिता वाघ, सर्वश्री रविंद्र फाटक, गिरीशचंद्र व्यास, अरुणभाऊ अडसड, रामराव पाटील, चंदूभाई पटेल, प्रा.अनिल सोले, सर्वश्री प्रविण पोटे-पाटील, नागोराव गाणार, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्यातील तालुक्यांमध्ये जून ते सप्टेंबर, २०१८ या कालावधीतील

पर्जन्याची तूट, उपलब्ध असलेल्या भूजलाची कमतरता, दूरसंवेदन विषयक निकष, वनस्पती निर्देशांक, मृदू आर्द्रता, पेरणी खालील क्षेत्र व पिकांची स्थिती या सर्व घटकांचा एकत्रित विचार करुन या घटकांनी प्रभावित झालेल्या तालुक्यांपैकी १५१ तालुक्यांमधील १७,९८५ गावांमध्ये गंभीर/मध्यम स्वरुपाचा दुष्काळ शासनाने दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१८ रोजीपासून घोषित केला असणे, त्यानंतरच्या कालावधीत १५१ तालुक्यांव्यतिरिक्त इतर तालुक्यांमधील ज्या महसुली मंडळामध्ये सरासरी पर्जन्यांच्या ७० टक्के पेक्षा कमी व एकूण पर्जन्यमान ७५० मि.मि. पेक्षा कमी झाले आहे अशा एकूण २६८ महसुली मंडळांतील ५,०९० गावांमध्ये शासनाने दुष्काळ घोषित केला असणे तसेच, ९३१ गावांमध्ये दुष्काळ सदृश परिस्थिती जाहीर केली असणे, अशारीतीने राज्यातील एकूण ४१ हजार गावांपैकी तब्बल २९ हजार गावांमध्ये दुष्काळ असल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यातील दुष्काळाचा सामना करण्यासाठी राज्याचे मदत व पुनर्वसन मंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली मंत्रीमंडळ उपसमिती गठीत करण्यात येणे, प्रत्येक जिल्हाधिकारी कार्यालयात टंचाई नियंत्रण व समन्वयासाठी स्वतंत्र कक्ष स्थापण्यात आला असणे, राज्यातील मोठे, मध्यम व लघु पाटबंधारे प्रकल्पाच्या जलाशयातील पाणीसाठा सन २०१८ च्या तुलनेत निम्मा किंवा त्याहूनही कमी असल्याची बाब निदर्शनास येणे, दुष्काळ घोषित केलेल्या किंवा दुष्काळ सदृश परिस्थिती घोषित केलेल्या गावांतील शेतकऱ्यांना शासनाकडून जमिन महसूलात सूट, सहकारी संस्थांच्या कर्जाचे पुनर्गठण, मोठ्या प्रमाणावर शेतकऱ्यांना पिक कर्जमाफी देण्यात येणे, शेतीशी निगडित कर्जाच्या वसूलीस स्थगिती, कृषीपंपाच्या चालू विज बिलात ३३.५ टक्के सुट देऊन अंदाजे रुपये ६७३.४१ कोटीची सवलत देण्यात आली असल्याचे निदर्शनास येणे तसेच, शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परिक्षा शुल्कात माफी, रोहयो अंतर्गत कामांच्या निकषात काही प्रमाणात शिथिलता, आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकरचा वापर, टंचाई जाहीर केलेल्या गावात शेतकऱ्यांच्या शेतीच्या पंपाची विज जोडणी खंडीत न करणे, विज थकबाकी न भरल्याने बंद करण्यात आलेल्या ३,३२० पाणीपुरवठा योजना पुन्हा सुरु करण्यात येणे, इ. धोरणात्मक निर्णय करुन दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना या-ना-त्या माध्यमातून मदत करण्याचा शासनाचा प्रयत्न, राज्यात १,२६४ ठिकाणी चारा छावण्या सुरु करण्यात येणे

व त्यात सुमारे १० ते ११ लाख जनावरे असणे, चारा छावण्यांसाठी औरंगाबाद विभागीय आयुक्तांना १११ कोटी, पुणे विभागीय आयुक्तांना ४ कोटी व नाशिक विभागीय आयुक्तांना ४७ कोटींचा निधी वितरित करण्यात आला असल्याची बाब निदर्शनास येणे, चारा छावण्यांच्या ठिकाणी तात्पुरती स्वच्छतागृहे उभारण्यात येणे, चारा पिकाच्या लागवडीसाठी शेतकऱ्यांना २५ हजार क्विंटल बियाणांचे वितरण करण्यात येणे व त्यातून ५८ हजार हेक्टर क्षेत्रावर चारा पिकाची लागवड करण्यात आल्याने एकूण ३० लाख मेट्रिक टन चान्याचे उत्पादन झाले असणे, दिनांक १५ मे, २०१९ पासून चारा छावणीतील जनावरांच्या अनुदान दरामध्ये वाढ करून मोठ्या जनावरांसाठी प्रतिदिन रुपये १००/- व लहान जनावरांसाठी प्रतिदिन रुपये ५०/- हा वाढीव दर लागू केला असणे, चारा छावणीत दाखल झालेल्या जनावरांच्या उपस्थितीसाठी आठवड्यातून स्कॅनिंग करण्याचा निर्णय घेण्यात आला असणे, टॅकर मंजूरीचे अधिकार उपजिल्हाधिकारी यांना व चारा छावणी मंजूर करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी यांना देण्यात आले असून मागणी होताच ताबडतोब टॅकर व चारा छावणी मंजूर करण्यात येत असल्याची बाब निदर्शनास येणे, सद्यःस्थितीत २८,५२४ गावांमध्ये दुष्काळ/दुष्काळ सदृश परिस्थिती घोषित करण्यात आली असणे व त्याअनुषंगाने १७,९८५ गावांना दुष्काळी अनुदान वाटप करण्यात आले असणे व उर्वरित १०,५३९ गावांना वर उल्लेखित इतर ८ सुविधा लागू करण्यात आल्या असल्याचे निदर्शनास येणे, दुष्काळबाधित शेतकऱ्यांना कृषी विषयक मदत वाटप करण्यासाठी केंद्र शासनाकडून रुपये ४,७१४ कोटी रुपयांची मदत मंजूर करण्यात आली असणे, राज्यातील एकूण ६८,३०,८६५ शेतकऱ्यांना रुपये ४,५०८ कोटी रकमेच्या मदतीचे वाटप करण्यात आले असल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यातील शेतकऱ्यांची थकित विद्युत देयके असल्याने बंद असलेल्या पाणी पुरवठा योजनांची विद्युत जोडणी पूर्ववत करण्याकरिता शासनाकडून विद्युत देयके अदा करण्यात येणे व त्यापोटी मार्च, २०१९ अखेरपर्यंत रुपये १३२.३० कोटी इतका निधी खर्च झाला असणे, महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत राज्यात दिनांक ११ मे, २०१९ रोजी संपलेल्या आठवड्यामध्ये एकूण ३६,६६० कामे चालू असून त्यावर ३,४०,९५२ इतकी मजूरांची उपस्थिती असल्याचे निदर्शनास येणे, चारा छावण्यांमधील पशुधनाची नोंदणी करून पशुधनाच्या संख्येची

दैनंदिन नोंद ठेवण्यासाठी अॅन्ड्राईड मोबाईलवर आधारित प्रणालीचा वापर अनिवार्य करण्याचा निर्णय शासनाकडून घेण्यात येणे व शौर्य टेक्नोसॉफ्ट प्रा.लि. या संस्थेने तयार केलेली प्रणाली विनाशुल्क उपलब्ध करून देण्यात येणे, या संस्थेमार्फत सदर प्रणालीचा वापर करण्याबाबतचे एक दिवसीय प्रशिक्षण चारा छावणी चालकांचे पर्यवेक्षक/कर्मचारी तसेच महसूल विभागातील कर्मचारी यांना जिल्हास्तरावर उपलब्ध करून देण्यात येणे, चारा छावण्यांमध्ये दाखल होणाऱ्या पशुधनांची रोगप्रतिकारक शक्ती व उत्पादन क्षमता कायम राहण्याकरिता त्यांना देण्यात येणाऱ्या हिरवा चारा, ऊसाचे वाडे, ऊस इ. खाद्याच्या प्रमाणात वाढ करून मोठ्या जनावरांकरिता १८ कि.ग्रॅ. याप्रमाणे व लहान जनावरांकरिता ९ कि.ग्रॅ. याप्रमाणे खाद्याचे प्रमाण सुधारित करण्यात आले असणे, राज्यात प्रथमच शेळ्या-मेंढ्यांसाठी छावणी सुरु करण्याचा तसेच राज्यातील दुष्काळी भागात सुरु असलेल्या चारा छावण्यांमधील जनावरांसाठी टँकरने पाणी देण्याचा निर्णय मंत्रीमंडळ उपसमितीने दिनांक ३० मे, २०१९ वा त्यासुमारास घेतला असणे, सद्यःस्थितीत राज्यात ६,२०९ टँकरच्या माध्यमातून ४,९२० गावे आणि १०,५०६ पाड्यांवर पाणी पुरवठा केला जात असणे, राज्यात पिक विम्याच्या भरपाईपोटी आतापर्यंत ३४ लाख शेतकऱ्यांना २२ कोटी रुपयांचे वाटप करण्यात आले असल्याची बाब निदर्शनास येणे, मागील ४ वर्षात ४ कोटी ७२ लाख शेतकऱ्यांना १४,७७३ कोटी रुपये इतकी भरीव नुकसान भरपाई दिली असल्याचे निदर्शनास येणे, कापूस व धान पिकांवरील किडीमुळे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना पिक विमा योजनेशिवाय ३,३३६ कोटी रुपयांची भरपाई शासनाकडून दिली असल्याची बाब निदर्शनास येणे, पालकमंत्री व जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली जवळपास सर्व जिल्ह्यांमध्ये आढावा बैठकांचे आयोजन करून दुष्काळ नियंत्रणाचे कार्य युध्द पातळीवर सुरु असणे, जिल्हा, उपविभाग व तालुका स्तरावर क्षेत्रीय कर्मचारी प्रशिक्षणांचे व पेरणीपूर्व मशागती व तयारीबाबत विविध पिकांच्या शेतीशाळांचे आयोजन करण्यात येणे, दिनांक २४ मे ते ८ जून, २०१९ या कालावधीत उन्नत शेती, समृद्ध शेतकरी अभियान राबविण्यात येणे, कृत्रिम पाऊस निर्माण करण्याच्या दृष्टीने होत असलेला प्रयत्न, तूर्तास पेरणी न करण्याबाबत आतापर्यंत जवळपास एक लाखाच्या वर शेतकऱ्यांना

एसएमएसद्वारे सूचना करून बियाणे वाया जाऊ नये म्हणून खबरदारी घेण्यात येऊन खरीपाचे नियोजन करण्याचा प्रयत्न इ. दुष्काळ निवारणार्थ शासनाकडून गांभीर्याने करण्यात आलेल्या उपरोक्त उपाययोजना व कार्यवाही विचारात घेऊन त्याअनुषंगाने करावयाची कार्यवाही."

(ग) (गुरुवार, दिनांक २० जून, शुक्रवार, दिनांक २१ जून, सोमवार, दिनांक २४ जून, मंगळवार, दिनांक २५ जून, व बुधवार, दिनांक २६ जून, २०१९ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री धनंजय मुंडे, शरद रणपिसे, हेमंत टकले, रामहरी रुपनवर, जयंत पाटील, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, कपिल पाटील, प्रा. जोगेंद्र कवाडे, सर्वश्री सतीश चव्हाण, विक्रम काळे, चंद्रकांत रघुवंशी, किरण पावसकर, जनार्दन चांदुरकर, रामराव वडकुते, डॉ.सुधीर तांबे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.ख्वाजा बेग, आर्कि. अनंत गाडगीळ, सर्वश्री अमरनाथ राजूरकर, सुभाष झांबड, प्रकाश गजभिये, अॅड. राहूल नार्वेकर, सर्वश्री सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, हरिसिंग राठोड, अब्दुल्लाखान दुराणी, आनंदराव पाटील, जगन्नाथ शिंदे, अमरिशभाई पटेल, मोहनराव कदम, आनंद ठाकूर, डॉ. वजाहत मिर्झा, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"संपुर्ण महाराष्ट्र, विशेषतः मराठवाडा १९७२ पेक्षाही भीषण दुष्काळात भरडला गेला असणे, पहिल्या पहाणी अहवालानुसार १८० तालुक्यात गंभीर दुष्काळ असल्याचे निदर्शनास आल्यानंतरही केंद्रीय दुष्काळी संहितेनुसार फक्त १५१ तालुक्यात दुष्काळ जाहीर होणे, त्यानंतर राज्याच्या निकषानुसार २६८ मंडळात व ५४४९ गावात मध्यम व गंभीर दुष्काळ जाहीर केला जाणे, राज्यातील दुष्काळी परिस्थिती सर्वसाधारणपणे सारखीच असताना सरसकट आणि एकाच वेळी दुष्काळ जाहीर न केल्यामुळे दुष्काळी उपाययोजना सुरु करण्यात अक्षम्य कालापव्यय झाला असणे, मराठवाड्यात दुष्काळाची तीव्रता सर्वाधिक असणे, दुष्काळामुळे पेरणीसाठी केलेली हजारो कोटी रुपयांची गुंतवणूक वाया गेलेली असणे, दुष्काळी परिस्थितीत पिण्याच्या पाण्यासाठी शासन स्तरावरून टँकर, नादुरुस्त योजनांची दुरुस्ती, नवीन पाणी पुरवठा योजना वा अन्य उपाययोजना वेळीच

न झाल्यामुळे दुष्काळग्रस्तांना, जनावरांना आणि विशेषतः माय-भगिनींना अतोनात त्रास सहन करावा लागला असणे, दुष्काळ जाहीर झाल्यानंतर तब्बल ८ महिन्यांनंतर चारा छावण्या सुरु झाल्यामुळे मधल्या कालावधीत हजारो पशुधनाची हानी झाली असणे, अद्यापही चारा छावण्यांची मागणी असणे, सुरु असलेल्या चारा छावण्यांचे अनुदान प्रलंबित असणे, चारा छावण्यात आरोग्य सुविधेच्या दुष्काळामुळे जनावरांचा जीव धोक्यात आला असणे, पाणीपुरवठा, जनावरांसाठी चारा, हाताला काम, विशेष आरोग्य सेवा आणि जाहीर केलेल्या अन्य दुष्काळी उपाययोजनांचा पुरता बोजवारा वाजल्यामुळे काही दुष्काळग्रस्तांवर नक्षली होण्याची परवानगी मागण्याची वेळ सरकारने आणली असणे, जाहीर करण्यात आलेली एनडीआरएफ वा एसडीआरएफची मदत अद्याप लाखो शेतकऱ्यांना मिळालेली नसणे, राज्यातील शेतकरी आत्महत्यांचे सत्र अद्याप सुरु असणे, दुष्काळी भागात शेतमजुरांना रोजगार हमी योजनेअंतर्गत रोजगाराची व शेतीची कामे देणे आवश्यक असतांना त्यासंबंधी शासनाने कोणतेही नियोजन केले नसणे, सातत्याने गेल्या चार वर्षात अस्मानी आणि सुलतानी या दुहेरी संकटात असताना या वर्षीच्या हंगामात उत्पन्न मिळेल या एकाच आशेवर शेतकरी वर्ग असणे, बियाणे व पेरणीपूर्व मशागतीच्या अनुदानासाठी रोख मदतीची मागणी करुन सुध्दा सरकारने त्याकडे जाणिवपूर्वक कानाडोळा केला असणे, दुसऱ्या बाजूला जाहीर केलेल्या कर्जमाफीपासून लाखो शेतकरी वंचित राहिल्यामुळे बँका तेरा टक्के दंडनीय व्याजाची आकारणी करत असणे, तसेच एनपीअेचा बागुलबुवा पुढे करुन बँका चालू हंगामासाठी पीक कर्ज देण्यास स्पष्ट नकार देत असणे, गेल्या ३ महिन्यात अनेक वेळा सोसाट्याच्या वाऱ्यासह, गारपीट, वीज कोसळून फळबागा, इतर पिके आणि घरांचे प्रचंड नुकसान व जीवितहानी झालेली असणे, तथापि, अद्यापही शासनाने नुकसानभरपाई जाहीर न करणे, बॉडअळी, तुडतुडा रोगाची वर्ष-दोन वर्षापूर्वी जाहीर केलेली नुकसानभरपाई व दूध अनुदान अद्याप शेतकऱ्यांना मिळालेले नसणे, मागील २ वर्षांपासून लाखो शेतकऱ्यांना पीक विम्याची नुकसान भरपाई मिळालेली नसणे, पीक विमा कंपन्यांचा शासकीय यंत्रणेला हाताशी धरुन पीक विमा नुकसानीची रक्कम नाकारण्याकडे कल असणे, सोयाबीन पीकाला पीक विम्यातून वगळल्यामुळे लाखो शेतकऱ्यांना फटका बसलेला असणे,

कोणत्याही उत्पादनांना हमीभाव मिळत नसल्यामुळे आणि उत्पादनाची शासकीय खरेदी अगदी नगण्य होत असल्यामुळे शेतकरी मेटाकुटीला आला असणे, राज्यातील मत्स्यव्यवसाय पर्सेसीन मच्छीमारीमुळे अडचणीत आला असणे, राज्यातील मत्स्यशेतीवर गेल्या वर्षभरात मत्स्य दुष्काळ व इतर संकटे आल्यानंतरही शासनाकडून मच्छीमारांना कोणतीही मदत मिळालेली नसणे, मत्स्यव्यवसाय विभागाकडून सुरु असलेल्या अनेक योजनांची अंमलबजावणी योग्य पध्दतीने होत नसणे, राज्यशासनाने तातडीने मच्छीमार बांधवांना विशेष पॅकेज देऊन मदत करण्याची निर्माण झालेली आवश्यकता, आंबा, काजू, नारळ, सुपारी, भात यासारख्या कोकण पट्ट्यातील अर्थव्यवस्थेचा कणा असलेल्या शेती व फळबाग उत्पादनांना लहरी हवामानाचा तसेच शासनाच्या शेतकरी विरोधी पणन नितीचा फटका बसलेला असणे, वारंवार मागणी करूनही शासनाने कोणतीही मदत न करणे, वादळ, गारपिटीने नुकसान झालेल्या फळबागांसाठी हेक्टरी १ लाख आणि अन्य पिकांसाठी हेक्टरी ५० हजाराची केलेली मागणी, सरसकट कर्जमाफी, संपूर्ण वीज बिलाची माफी, दुष्काळातील उपाययोजना युध्दपातळीवर राबविणे, आणि बियाणे व पूर्वमशागतीच्या अदानासाठी एकरी २५ हजाराची केलेली मागणी, दुष्काळ निवारणासाठी करण्यात आलेल्या मागण्या, दुष्काळाची सद्यःस्थिती आणि शासन पातळीवरील युध्द पातळीवर करावयाच्या उपाययोजना विचारात घेऊन करावयाची कार्यवाही."

(घ) (मंगळवार, दिनांक २५ जून, व बुधवार, दिनांक २६ जून, २०१९ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

अॅड. अनिल परब, सर्वश्री विजय ऊर्फ भाई गिरकर, गोपीकिसन बाजोरिया, प्रविण दरेकर, प्रसाद लाड, रविंद्र फाटक, अॅड. निरंजन डावखरे, सर्वश्री गिरीशचंद्र व्यास, नरेंद्र दराडे, प्रा.अनिल सोले, सर्वश्री विप्लव बाजोरिया, विलास पोतनीस, डॉ. मनिषा कायंदे, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या कार्यक्षेत्रात राज्य शासनाने पालघर जिल्ह्यातील पालघर व वसई संपूर्ण तालुके आणि रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग, पेण, पनवेल व खालापूर संपूर्ण तालुके यांचा समावेश

करुन प्राधिकरण क्षेत्राचा विस्तार करण्यात येणे, सदर निर्णयामुळे वसई-मिरा-भाईंदर दरम्यान नवीन खाडीपूल, विकास केंद्रे, वसई-विरार क्षेत्रासाठी सुर्या पाणी पुरवठा प्रकल्प, नैना प्रकल्पास चालना, ट्रॉन्स हार्बर, रेल्वे अलिबाग पर्यंत इत्यादि विविध योजना कार्यान्वित होणार असणे, मुंबईतील महत्वाकांक्षी सागरी किनारा रस्त्याचा (कोस्टल रोड) प्रकल्प, मुंबईतील मिठी नदी स्वच्छ करण्याच्या योजनेतर्गत शहरातील सांडपाणी प्रक्रिया करुन ते पाणी मिठी नदीत पुन्हा सोडण्याची योजना, केंद्र शासनाच्या स्मार्ट सिटी परियोजनेतर्गत राज्यातील पुणे, ठाणे, नागपूर, औरंगाबाद, सोलापूर, नाशिक, पंपरी-चिंचवड, कल्याण-डोंबिवली या ८ शहरासाठी राज्य शासनाला फेब्रुवारी २०१९ अखेर १५६८ कोटी रुपये उपलब्ध करुन देण्यात येणे, गृहनिर्माण धोरणास मान्यता देण्यास होत असलेला विलंब, मुंबईतील शिवडी, गोरई, (बोरीवली), माहिम भागातील जैवविविधतेमुळे पानथळीने व्यापलेले क्षेत्र पर्यटन क्षेत्र म्हणून जाहीर करण्याच्या जिल्हाधिकाऱ्यांना दिलेल्या सूचना, तथापि जिल्हाधिकाऱ्यांनी कोणतीच कार्यवाही न केल्यामुळे पानथळ क्षेत्रावर दिवसेंदिवस वाढत जाणारी अनधिकृत बांधकामे, मुंबई शहर व उपनगरातील विकासक, मोठ-मोठ्या कंपन्या, मॉल्स यांनी महानगरपालिकेचा सुमारे १३३.२५ कोटी रुपयांचा थकवलेला कर, मुंबईतील अपूर्ण असलेले एसआरए प्रकल्प पूर्ण करण्यासाठी उपाययोजना, म्हाडाच्या ५६ वसाहतींचा रखडलेला पुनर्विकास, मुंबईतील मोडकळीस आलेल्या उपकरप्राप्त व बिगर उपकरप्राप्त सुमारे १४०० इमारती, पंतप्रधान अनुदान प्रकल्पाच्या, इमारत व पुनर्रचना मंडळाच्या व झोपडपट्टी पुनर्विकास योजनेतर्गत बांधलेल्या इमारतींची दुरुस्ती, बीपीटी व बीआयटी च्या जागेवरील धोकादायक इमारती, म्हाडाच्या इमारतींमध्ये ३०० पेक्षा जास्त घुसखोर असल्याचे निष्पन्न होणे, राज्यात ६० लक्ष झाडे लावण्याची शासनाची महत्वाकांक्षी योजना, वांद्रे- पूर्व येथील शासकीय अधिकारी-कर्मचारी यांना दिलेल्या निवासस्थानांच्या जागेवर मालकी हक्काने निवासस्थाने बांधून देण्याची मागणी, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

तेरा : अर्धा-तास चर्चा — म.वि.प. नियम ९२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) —

(१) श्री.हरिसिंग राठोड, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"माजी मुख्यमंत्री स्व.वसंतराव नाईक यांनी राज्यात राबविलेल्या विविध कल्याणकारी योजनांचे योगदान पाहता शासनाने दिनांक १ जुलै, २०१२ ते दिनांक ३० जून, २०१३ हे वर्ष जन्मशताब्दी वर्ष म्हणून साजरा करण्याचे ठरविले असणे, उक्त जन्मशताब्दी वर्ष साजरे करण्यासाठी सन २०१३-१४ मध्ये १०० कोटी रुपये मंजूर करण्यात आले असणे, उपरोक्त जन्मशताब्दी वर्षासंदर्भात सामान्य प्रशासन विभागाने दिनांक २ नोव्हेंबर, २०१२ अन्वये योजना आणि कामे प्रस्तावित केले असताना यामधील बरीचशी कामे अपूर्णच असल्याचे निदर्शनास येणे, एकूण १५ कामांपैकी ८ कामेच पूर्ण झालेली असणे, बांधकामाशी निगडीत उर्वरित कामांचा शासनस्तरावर आढावा घेवून राहिलेल्या बाबी पूर्ण करणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(२) डॉ.सुधीर तांबे, वि.प.स. पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्यात गत काही वर्षात बेरोजगारीचे प्रमाण सातत्याने वाढत असणे, त्यातच नोटबंदीमुळे लहान उद्योजक व किरकोळ व्यापाऱ्यांचे उद्योगधंदे बंद पडणे, त्यामुळे राज्यात सुमारे ५० लाख शिक्षित तरुण बेरोजगार होणे, तसेच शासनाने उद्योगधंदे वाढावेत यासाठी स्टार्टअप धोरण ठरविणे, त्यामध्ये निवडलेल्या १०० उद्योगांपैकी फक्त १८ कंपन्यांनी महाराष्ट्रात नोंदणी करणे, अन्य उद्योग परराज्यात गेल्यामुळे राज्यात बेरोजगारीचे प्रमाण वाढलेले असणे, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

विधान भवन,

मुंबई

दिनांक : २६ जून, २०१९

जितेंद्र भोळे

सचिव (का.),

महाराष्ट्र विधानपरिषद.